

Paaskari Oy

Maaherrankatu 17

28100 PORI

Eurajoen Katavakarin kiinteistön 51-411-8-261 kasvillisuus selvitys 2020

T:mi Esa Hankonen
Kulmamäentie 5
27130 Eurajoki

2221446-4

info@esahankonen.fi
esahankonen.fi

Sisällys	sivu
1. Johdanto	... 1
2. Työstä vastaavat henkilöt	... 1
3. Menetelmät	... 1
4. Selvitysalue ja kuviot	... 2
5. Selvityskohteiden luontotyyppien kuvaukset	... 3
5.1. Kuvio 1	... 3
5.2. Kuvio 2	... 3
5.3. Kuvio 3	... 4
5.4. Kuvio 4	... 4
5.5. Kuvio 5	... 5
6. Yhteenveto	... 5
7. Kasvillisuus	... 6
7.1. Taulukko 1: putkilokasvit	... 7
8. Lähteet ja liitteet	... 9
Liite 1: Kuvia selvitysalueelta (© <i>Esa Hankonen 2020</i>)	... 11

Kansikuva: *Luoto Katavakarin selvitysalueen edustalla © Esa Hankonen 2020*

Kuvat: © *Esa Hankonen 2020*

1. Johdanto

Tämä raportti esittelee Paaskari Oy:n tilaaman, Eurajoen Katavakarin kiinteistölle 51-411-8-261 ranta-
asemakaavaa varten teetetyn kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen tulokset.

2. Työstä vastaavat henkilöt

Selvityksen on tehnyt T:mi Esa Hankonen ja työstä vastaa putkilokasveihin, sammaliin sekä metsä- ja
suolinympäristöihin erikoistunut luontokartoittaja, EAT, Esa Hankonen.

3. Menetelmät

Kasvillisuusselvitys perustuu selvitysalueella maastokäynnillä 16. – 17.6.2020 inventoituun sekä luon-
toarvoja että luontotyyppejä kuvaavaan kasvillisuuteen.

Selvityksen tarkoitus on kuvata alueen kasvilajisto ja tuoda esille alueen kasvillisuus, luontotyytit sekä
mahdollisesti huomioitavat elinympäristöjen luontoarvot kaavan toteutumista varten.

Selvitys käsitti kartalla (*kuva 1, s. 2*) rajauksen sisällä olevan maa-alueen, joka käytiin läpi selvityksen
yhteydessä.

Putkilokasvien nimistö ja taksonomia noudattavat *Suomen putkilokasvien luettelon (Kurtto et.al 2019)*
nimistöä. Putkilokasvien levinneisyys-, ekologia- ja indikaattoriarvotietojen lähteinä sekä elinympäris-
töjen tyypittelyssä käytetty lähdekirjallisuus on lueteltu selvityksen lopussa olevasta *Lähteet ja viitteet*
-osiossa (*sivu X*)

Elinympäristöjen uhanalaisuuden arvioinnissa noudatetaan *Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018*
- *Luontotyyppien punainen kirja (Kontula & Raunio 2018)* -perusteita.

4. Selvitysalue ja kuviot

Katavakarin ranta-asemakaavan selvitysalue sijaitsee Satakunnassa, Eurajoen kunnan Kuivalahden kylän rannikkoalueella.

Luonnontieteellisesti alue kuuluu Satakunnan eliömaakuntaan, eteläboreaaliseen metsäkasvillisuusvyöhykkeeseen 2a ja edustaa eteläisen Pohjanlahden rannikon tavanomaisia luontotyyppejä.

Selvitysalue käsittää yhden noin 0,75 ha suuruisen rantakiinteistön, josta varsinaista maan puolella sijaitsevaa selvitysalueetta on 0,63 ha. Loput selvityksen ulkopuolelle jäänyttä vesialuetta. Alue on yksityisomistuksessa.

Tarkemmat kuvaukset kuvioista on kerrottu luvussa 5, jonka lisäksi kuviot on rajattu selvitysalueen kartalle (kuva 1, sivu 2).

Kuva 1: Katavakarin kiinteistön 51-411-8-261 selvitysalueen kartta kuviotietoineen.

5. Selvityskohteiden luontotyyppien kuvaukset

5.1. Kuvio 1

Kiinteistön rantaan sijoittuva kapeahko vesirajan kivikkoinen ruovikko ja matalakasvuisempaa somerikkoista rantaniittyä, joka muuttuu nopeasti tiheäksi tyrnipensaikoksi (*Liite 1: kuvat 3 – 4*). Kapealla niityllä runsaina mm. merirannikki, merisuolake, rantaminttu, meriketohanhikki, merirantaluikka sekä ranta- ja merivihvilä. Tyrnien edustalla nuoria tervalepän taimia. Noin kuvion keskivaiheilla yksittäinen haitalliseksi vieraslajiksi luokiteltu kurturuusupensas. Pensaiden tuntumassa ruohona mm. punakoiso ja ranta-alpi.

Rantakivikko ja -somerikko sisältyy luontodirektiivin luontotyyppiin *kivikkorannat* (1220) sekä vastuu- luontotyyppiin Itämeren kivikkosannat.

5.2. Kuvio 2

Rantavyöhykkeen takana, selvitysalueen keskivaiheilla sijaitsee primäärisukessiovaiheen nuorta lehtipuuvaltaista lehtoa, joka koostuu sekä osakuvion 2a (*Liite 1: kuva 6*) luhtaisesta lehtotähtimö-tervaleppälehdestä (StT) että kosteasta puna-ailakki-tesmatyyppin (SilMiT) lehdestä 2b (*Liite 1: kuva 7*). Osakuvion 2a pohjakerroksen peittää tulvavesien tuoma ruokosilppu, osakuvio 2b on puolestaan pohjakerrokseltaan enemmän lehtomainen.

Puusto on pääasiassa nuorta tervaleppää, mutta myös rauduskoivua, pihlajaa, tuomea ja korpipaatsamaa esiintyy kuviolla. Pensaskerroksessa tyypillisenä punaherukka, taikinamarja ja vadelma. Puna-ailakin, lehtotesman ja lehtotähtimön lisäksi ruohoja mm. lehtovirmajuuri, karhunputki, lehtoarho, lehtokielo, jänönsalaatti, mesiangervo, ranta-alpi, lehtonokkonen, suo-ohdake, ojakellukka, karhunputki ja lehtonurmikka. Hieman kauempana myös leskenlehti ja rönsyleinikki.

Kuvio sisältyy luontodirektiivin luontotyyppiin lehdot (9050), luontodirektiivin luontotyyppiin maankohoamis- rannikon primäärisukessiovaiheiden luonnontilaiset metsät (9030), metsälain 10 § erityisen tärkeään elinympäristöön rehevät lehtolaikut sekä vastuuluontotyyppiin maankohoamisrannikon metsien kehityssarjat.

5.3. Kuvio 3

Selvitysalueen länsireunalla runsaspuustoinen kuiva lehtipuuvaltainen lehto (*Liite 1: kuva 8*). Puusto on pääasiassa varttunutta tervaleppää, mutta myös jonkin verran pihlajaa ja tuomea. Pensaskerroksessa runsaana katajaa sekä lehtopensaita mm. taikinamarja ja vadelma. Kenttäkerroksen ruohoja kuviolla mm. puna-ailakki, lillukka, ahomansikka, oravanmarja, nuokkuhelmikkä, jänönsalaatti, metsäimarre, metsäkielo, metsätähti ja lehtotesma.

Kuvio sisältyy luontodirektiivin luontotyyppiin lehdot (9050), luontodirektiivin luontotyyppiin maankohoamis- rannikon primäärisukessiovaiheiden luonnontilaiset metsät (9030), metsälain 10 § erityisen tärkeään elinympäristöön rehevät lehtolaikut sekä vastuuluontotyyppiin maankohoamisrannikon metsien kehityssarjat.

Luontotyyppien uhanalaisuuden arvioinnissa (*Kontula & Raunio 2018*) rannikon kuivat lehtipuuvaltaiset lehdot on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiksi.

5.4. Kuvio 4

Kuvioiden 3 ja 5 väliin jäävä kostea, keskiravinteinen saniaislehtokuvio (FT). Kuvio on keskiosastaan harvapuustoinen ja tervalepän lisäksi kuviolla lähinnä yksittäisinä rauduskoivua, tuomea ja pihlajaa. Kuviota reunustavassa pensaskerroksessa katajaa, punaherukkaa, taikinanmarjaa ja korpipaatsamaa. Kenttäkerroksen on pääasiassa saniaisten (metsä- ja isoalvejuuri, soreahiirenporras) peittämää ja näiden joukossa mm. puna-ailakki, lehtotähtimö, käenkaali, lehtotesma ja lehtonurmikka. (*Liite 1: kuva 9*)

Aivan kuviota sivuavan tien reunassa jonkin verran kangasmetsää muistuttavaa muuttumaa ja tienvarsilajistoa mm. ojakärsämö, kangasmaitikka ja metsätähti.

Kuvio sisältyy luontodirektiivin luontotyyppiin lehdot (9050), luontodirektiivin luontotyyppiin maankohoamis- rannikon primäärisukessiovaiheiden luonnontilaiset metsät (9030), metsälain 10 § erityisen tärkeään elinympäristöön rehevät lehtolaikut sekä vastuuluontotyyppiin maankohoamisrannikon metsien kehityssarjat.

5.5. Kuvio 5

Kuvioiden 2 ja 4 kulmaukseen jäävä keskiravinteinen, tuore, lehtipuuvaltainen käenkaali-oravanmarjatyypin lehto (*Liite 1: kuva 10*) Puustossa tervalepän lisäksi lähinnä tuomea ja pihlajaa. Pensaskerrossa taikinamarja, punaherukka ja vadelma. Lehtikarikkeisessa pohjakerroksessa käenkaali, oranvamarja, puna-ailakki, metsätähti, koiranputki, ahomansikka, metsäalvejuuri, kielo, metsämitikka, kultapiisku ja lillukka. Tien reunalla kuviolla hyvinkin kangasmetsämäisiä piirteitä lajien mm. riidenlieko, heinätähdimö, niittyleinikki ja koiranheinä muodossa.

Kuvio sisältyy luontodirektiivin luontotyyppiin lehdot (9050), luontodirektiivin luontotyyppiin maakoahoamis- rannikon primäärisukessiovaiheiden luonnontilaiset metsät (9030), metsälain 10 § erityisen tärkeään elinympäristöön rehevät lehtolaikut sekä vastuuluontotyyppiin maankohoamisrannikon metsien kehityssarjat.

6. Yhteenveto

Selvitysalue edustaa kokonaisuudessaan eteläisen Pohjanlahden rannikon luontotyyppien luonteenomaisia luontotyyppisiä ja näiden lajistoa. Selvitysalueen puusto on luontaisesti syntynyttä pääosin tervaleppävaltaista lehtipuustoa ja nuoresta iästä johtuen lahoppuuta on muodostunut vielä vähän. Selvitysalueella on luontotyyppisiin liittyviä luontoarvoja, jotka olisi hyvä ottaa huomioon alueen käytön suunnittelussa ja toteutuksessa.

Uhanalaiseksi luokiteltuja luontotyyppisiä löytyi yksi (1), vaarantuneeksi (VU) luokiteltu luontotyyppi, lehtipuuvaltainen lehto kuviolla 3. Kaikkineen kuviot edustavat maakoahoamis-rannikon primäärisukessiovaiheiden luonnontilaisten nuorten metsien eri kehitysvaiheita ja näiden eri lehtotyyppisiä. Huomattava osa selvitysalueesta onkin vielä vuoden 1987 (*sivu 5: kuva 2*) peruskartassa piirretty vesialueeksi.

Kasvillisuus on pääosin alkuperäistä rantavyöhykkeen ja lehdon lajistoa lukuun ottamatta haitalliseksi vieraslajiksi luokiteltua kurturuusua kuviolla 1 (*Liite 1: kuva 5*). Se olisi perusteltua poistaa ennen leviämistään laajemmalti rannalle. Kurturuusua pystyy vaakaajuurakkonsa avulla levittäytymään läpituntemattomiksi tiheiköiksi ja syrjäyttämään täysin alkuperäisen merenrantalajiston. Tällöin se on merkittävä haitta myös rannan virkistyskäytölle.

Kuva 2: Selvitysalueen kiinteistö sommiteltuna vuoden 1987 peruskartalle punaisella rajattuna (Maanmittauslaitos 1987).

7. Kasvillisuus

Maastotöiden yhteydessä havaittiin yhteensä 75 eri putkilokasvia (*taulukko: kasvit s. 7*). Näiden joukossa ei ollut yhtään uhanalaista tai EU:n luontodirektiivin mukaista lajia. Haitalliseksi vieraslajiksi luokiteltavia lajeja löytyi yksi (1), kurturuusu kuvion 1 rantaviivalta (*Liite 1: kuva 5*). Lajimäärä saattaa selvitysalueella olla jonkin verran isompi, sillä kaikkia lajeja ei toimeksiannon puitteissa ollut tarpeen inventoida elinympäristöjen rajaamiseksi ja kaavan laatimista varten.

Putkilokasvitaulukkoon (*sivut 7 – 8*) on koostettu inventoidut kasvilajit. Lajistoon ja kasvillisuuteen liittyvät tarkemmat kuviokohtaiset kuvaukset on esitelty kappaleissa 5.1 – 5.5 (*sivut 3 – 5*).

Putkilokasvit *Suomen putkilokasvien luettelon* (Kurtto, A., Lampinen, R., Piirainen, M. & Uotila, P. 2019: Checklist of the vascular plants of Finland. -- Norrlinia 34: 1-206) mukaisesti:

<i>Lajinimi</i>	<i>Nimi suomeksi</i>
<i>Achillea ptarmica</i>	ojakärsämö
<i>Alnus glutinosa</i>	tervaleppä
<i>Angelica sylvestris</i>	(niitty)karhunputki
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	eteläntuoksusimake
<i>Anthriscus sylvestris</i>	koiranputki
<i>Argentina anserina subsp. groenlandica</i>	meriketohanhikki
<i>Artemisia vulgaris var. coarctata</i>	meripujo
<i>Athyrium filix-femina</i>	soreahiirenporras
<i>Betula pendula</i>	rauduskoivu
<i>Cirsium arvense</i>	pelto-ohdake
<i>Cirsium palustre</i>	suo-ohdake
<i>Dactylis glomerata</i>	(niitty)koiranheinä
<i>Dryopteris carthusiana</i>	metsäalvejuuri
<i>Dryopteris expansa</i>	isoalvejuuri
<i>Eleocharis palustris subsp. palustris var. lindbergii</i>	merirantaluikka
<i>Filipendula ulmaria</i>	(niitty)mesiangervo
<i>Fragaria vesca</i>	ahomansikka
<i>Frangula alnus</i>	korpipaatsama
<i>Galeopsis bifida</i>	peltopillike
<i>Galium palustre</i>	rantamatara
<i>Geum rivale</i>	ojakellukka
<i>Geum urbanum</i>	kyläkellukka
<i>Hippophaë rhamnoides</i>	(hopea)tyrni
<i>Juncus alpinoarticulatus</i>	rantavihvilä
<i>Juncus balticus</i>	merivihvilä
<i>Juniperus communis</i>	(koti)kataja
<i>Lactuca muralis</i>	jänönsalaatti
<i>Lysimachia europaea</i>	metsätähti
<i>Lysimachia maritima</i>	merirannikki
<i>Lysimachia vulgaris</i>	ranta-alpi
<i>Lythrum salicaria</i>	(pohjan)rantakukka
<i>Maianthemum bifolium</i>	(metsä)oravanmarja
<i>Melampyrum pratense</i>	kangasmaitikka
<i>Melampyrum sylvaticum</i>	metsämaitikka
<i>Melica nutans</i>	nuokkuhelmikkä
<i>Mentha arvensis</i>	rantaminttu

<i>Milium effusum</i>	lehtotesma
<i>Moehringia trinervia</i>	lehtoarho
<i>Oxalis acetosella</i>	(metsä)käenkaali
<i>Peucedanum palustre</i>	luhtasuoputki
<i>Phragmites australis</i>	järviruoko
<i>Picea abies</i>	metsäkuusi
<i>Pinus sylvestris</i>	metsämänty
<i>Plantago major</i>	piharatamo
<i>Poa nemoralis</i>	lehtonurmikka
<i>Poa pratensis</i>	niittynurmikka
<i>Polygonatum multiflorum</i>	lehtokielo
<i>Prunus padus</i>	lehtotuomi
<i>Ranunculus acris</i>	niittyleinikki
<i>Ranunculus auricomus -ryhmä</i>	kevätleinikkiryhmä
<i>Ranunculus repens</i>	rönsyleinikki
<i>Ribes alpinum</i>	taikinamarja
<i>Ribes spicatum subsp. spicatum</i>	lehtopunaherukka
lehtotähtimö	kurturuusu
<i>Rubus idaeus</i>	(puna)vadelma
<i>Rubus saxatilis</i>	(euroopan)lillukka
<i>Rumex acetosa</i>	niittysuolaheinä
<i>Rumex crispus subsp. littoreus</i>	meripoimuhierakka
<i>Salix caprea</i>	raita
<i>Silene dioica</i>	puna-ailakki
<i>Solanum dulcamara</i>	punakoiso
<i>Solidago virgaurea</i>	kultapiisku
<i>Sorbus aucuparia</i>	(koti)pihlaja
<i>Spinulum annotinum</i>	riidenlieko
<i>Stellaria graminea</i>	heinätähtimö
<i>Stellaria nemorum</i>	lehtotähtimö
<i>Tanacetum vulgare</i>	(rohto)pietaryrtti
<i>Taraxacum sect. Taraxacum</i>	rikkavoikukat
<i>Triglochin maritima</i>	merisuolake
<i>Tussilago farfara</i>	leskenlehti
<i>Urtica dioica subsp. sondenii var. holosericea</i>	lehtonokkonen
<i>Valeriana sambucifolia subsp. salina</i>	merivirmajuuri
<i>Veronica chamaedrys</i>	nurmitädyke
<i>Vicia cracca</i>	hiirenvirna
<i>Viola canina</i>	aho-orvokki

8. Lähteet ja viitteet:

- Airaksinen, O. & Karttunen, K. 2001: *Natura 2000 -luontotyyppiopas*. 2. korjattu painos. – Ympäristöopas 46. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Hotanen J-P., Nousiainen H., Mäkipää R., Reinikainen A. & Tonteri T. 2018: *Metsätyypit – kasvupaikkaopas*; Metsäkustannus
- Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002: *Luontonselvitykset yleis- ja asemakaavoissa*. – Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste 24.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. *Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019*. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.
- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P (toim.) 1998: *Retkeilykasvio*; Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo Helsinki, 4. täysin uudistettu painos: 1-656
- Kiviniemi Matti (toim.) 2016: *Metsäalan säädökset*; Metsäkustannus Oy, 2. uudistettu painos
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset. – Suomen ympäristö 5/2018, Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö, Helsinki
- Luonnonsuojeluasetus 1997/2005/2013: 14.2.1997 annettu luonnonsuojeluasetus (160/1997), 17.11.2005 annettu muutos (913/2005) ja 1.7.2013 alkaen voimassa oleva muutos (471/2013) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1997/19970160>; <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2005/20050913>, <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20130471>].
- Luonnonsuojelulaki 1996: 20.12.2006 annettu luonnonsuojelulaki (1096/1996) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1996/19961096>] ja luonnonsuojelulain perustelut (HE 79/1996) [<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1996/19960079>].
- Luontodirektiivin raportointi 2013: *Jäsenmaiden raportit ja EU:n yhteenvedot*. – Internet-aineisto: <http://bd.eionet.europa.eu/article17/reports2012/>
- Maanmittauslaitos 2020: *Avoin kartta-aineisto*; URL> maanmittauslaitos.fi/aineistot-palvelut/latauspalvelut/avoimien-aineistojen-tiedostopalvelu
- Maanmittauslaitos 2020: *Vanhat painetut kartat*; URL> <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>
- Meriluoto Markku, Soininen Timo 2002: *Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt*, 2. painos; Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio
- Metsäkeskus 2018: *Tulkintasuosituksia metsälain 10§:n tarkoittamien erityisen tärkeiden elinympäristöjen rajaamisesta ja käsittelystä*

- Metsäasetus 30.12.2013/1308; URL:> <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131308>
- Metsälaki 12.12.1996/1093; URL:> <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961093>
- Mossberg Bo, Stenberg Lennart 2014: *Suuri Pohjolan kasvio*; Kustannusosakeyhtiö Tammi, 4. tarkistettu painos: 1-928
- Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000: *Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje*. – Suomen ympäristökeskuksen moniste 188. 128 s.
- Siitonen, P. (toim.) 1999: *Metsien monimuotoisuuden arviointi. Osa 1: lajisto ja metsiköiden rakenne*. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, sarja A, nro 103.
- Soininen, T. 1996: *Talousmetsien avainbiotooppien tunnistaminen: maastotyöohje, kokeiluver-sio*. – Suomen ympäristökeskuksen moniste 27. 108 s.
- *Suomen lajitietokeskus 2020*: – Internet-sivut, [<https://laji.fi/>]
- Suominen Juha 2013: *Satakunnan kasvit*; - Norrlinia 26
- SYKE & Metsähallitus 2014: *Natura 2000 -luontotyyppien inventointiohje*. Versio 5.1. (4.1.2014). – Suomen ympäristökeskus & Metsähallitus.
- Söderman, T. 2003: *Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa*. – Ympäristöopas 109, Suomen ympäristökeskus., Helsinki.
- *Vieraslajit.fi* 2020: – Internet-sivut, [<https://vieraslajit.fi/>]
- Väre, Henry 2011: *Suomen merenrantakasvio*; Metsäkustannus Oy
- Ympäristöministeriö 2003: *Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman luonnonsuojelubiologiset kriteerit*. – Suomen ympäristö 634. Ympäristöministeriö, Helsinki.

Kuva 3: Kivikkoista rantaviivaa kuviolla 1.

Kuva 4: Rantakasvillisuutta kuviolla 1.

Kuva 5: Kurtturuusu on haitalliseksi luokiteltu vieraslaji.

Kuva 6: Ruokosilppua kuvion 2a pohjalla.

Kuva 7: Primäärisukessiövaiheen nuorta metsää ja lehtokasvillisuutta kuviolla 2b.

Kuva 8: Kuivaa tervaleppälehtoa kuviolla 3.

Kuva 9: Saniaislehtoa kuviolla 4.

Kuva 10: Tuoretta keskiravinteista lehtoa kuviolla 5.

T:mi Esa Hankonen

Kulmamäentie 5

27130 Eurajoki

www.esahankonen.fi

Esa Hankonen

050 517 7147

Luontokartoittaja EAT

info@esahankonen.fi